

Mekan DEMİRKAYA'YLA SÖYLEŞİ...

Türk insanı 7'den 70'e okumuşundan cahiline hepsi adalete inanır. Devletin gücünü, adaletin gücü olarak kabul eder. İnsanımızın diline pelesenk ettiği bir laf vardır. "Şeriatın kestiği parmak acımaz" derler. Yeter ki siz devleti temsilen insanımıza; bilgili, tarafsız, adil ve güvenilir olduğunuzu gösterin. Yeter ki siz olayı kişiselleştirmeden, temsil ettiğiniz devletin gücünü hukuka uygun, kuşkuya yer bırakmayacak şekilde kullanmaya gayret gösterin.

Kırıkkale yılları...

1950 yılında (o zamanlar Ankara'nın bir ilçesi olan) Kırıkkale'de doğdum. İlkokulu Tınaz ilkokulunda, Ortaokulu ve liseyi de bu ilkokulun yanbaşındaki binada, Kırıkkale Ortaokulu ile Kırıkkale Lisesinde tamamladım. MKE silah fabrikalarında işçi olan rahmetli Babam, kıt imkânlarımıza rağmen, çocuklarının tahsili için çok çırpındı. Ancak ne yazık ki 8 kardeşli bir ailenin tek okuyan çocuğu ben oldum. Babam beni üniversitede okuttuğu için çok mutlu olmuştu. Babamla annemin bu mutluluğu benimde mutluluğumun kaynağı olmuştu. Hatta o tarihlerde dostlarıyla konuşmaları sırasında, iki lafın arasına gururla, çocuğunu üniversitede okuttuğunu sıkıştırırdı. Babamın o mutlu halleri hep gözümün önüne geldikçe, babamı çok sevindirmiş olmam nedeniyle hala gözlerim yaşarır. Her neyse (biraz duygulandık galiba..)

Ankara Yılları / SBF de öğrencilik...

1968 yılında üniversiteye giriş sınavında aldığım yüksek puan sayesinde, idealim olan Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesine girdim. O dönemlerde 60 anayasanın getirdiği üniversite özerkliği sayesinde, üniversitelerin, dolayısıyla üniversitelilerin bilim ve sosyal alanda en rahat olduğu yıllardı.

Üniversite mezunları iş bulmakta sıkıntı çekmiyorlardı. Özellikle SBF, devlete uzman memur ve müfettiş yetiştirme de bir numara idi. Tüm büyük kadim bakanlıklar ve köklü bankalar diğer tüm kamu kurum ve kuruluşları Mesleğe ya da Müfettiş muavinliğine giriş aşamasındaki sınavlarında sordukları soruları SBF tedrisatından temin ederlerdi. SBF'nin eğitim seviyesi yüksekti. Sınıfı geçmek için her dersten geçmek, tek başına yeterli değildi.

Ayrıca not ortalaması olarak, 7'yi tutturmak zorunlu idi. Bu sınav tekniğine, o tarihlerde "üssü mizan" deniliyordu. Öte yandan, Ankara'da en lüks kendine mahsus yurdu olan tek fakülte de bizim fakülte idi. Hem okul, hem de yurdu şahane olunca, biz de tabii ki bu güzel ortamdan ayrılmakta çok acele etmedik ve inek öğrencilerin aksine okulu 4 yılda değil de 6 yılda terk ettik. Hayatımın en güzel dönemi de okulda geçirdiğim bu 6 yıl oldu.

O zamanlar Siyasal Bilimler Fakültesinde ilk iki yıl tüm müfredat ortaktı. Üçüncü yılda öğrenciler seçtikleri şubeler itibarıyla ayrı bölümlerde alan (uzmanlık) eğitimlerine devam ediyordu. Fakültenin; siyasi şube (bugünkü uluslararası ilişkiler bölümü), idari şube (bugünkü kamu yönetimi bölümü), mali şube (bugünkü iktisat ve maliye bölümü) ve bir de işletme şubesi olmak üzere, dört şubesi vardı. Tedrisatı en yüklü ve en zor bölümü ise, iktisat ve maliye bölümü idi. Ama mezun olduktan sonra işe girmek açısından çok daha fazla iş imkânı seçeneği sunan bir şube de yine Maliye ve İktisat şubesi idi. Yüksek maaşlı müfettiş sınavlarına girip bürokrasinin üst kademelerine tırmanmak imkânı vermesi açısından ben de 3. Sınıfa geçince İktisat ve Maliye Bölümünü seçtim. Yine bana özgü olan gariplikler burada da kendini gösterdi ve 74 buçuk yılında mezun oldum iyi mi? 1975 yılında okuldan mezun oldum. Şöyleki 1978 yılında Gümrük ve Tekel Bakanı da olan Baran TUNCER hoca 74 yılında son sınıflara planlama dersine giriyordu. Ben 74 yılında toptan girdiğim sınavlar esnasında planlama sınavını unutmuşum

dolayısıyla planlamadan sıfır alıp, sınıfta kaldım. Bu bütün derslerden 7 ortalamayı tutturduğum halde bir dersin sınavına girmediğim için bir yılı kaybetme çok üzülen Baran Tuncer hoca, fakülte dekanına gidip, benim için ek bir sınav yapılmasını öneriyor. Dekanımızda bu öneriyi kabul ediyor. Sonuç olarak 75 yılının Mart ayında Baran Tuncer'in odasında sözlü sınavına girip yüksek bir not alıyor ve böylece normalin dışında bir zamanda yani 75 yılının Nisan ayında okuldan mezun oluyorum. Laf aramızda, ek sınav yaparak sınıf geçmeme olanak sağlayan Baran Hoca o dönem bana okulda asistanı olarak kalmam için teklifte bulunsa da ben bürokrasiye gitmeyi tercih etmiştim.

Müfettişlik Mesleğine ilk adım...

1975 yılı Mart ayında mezun olduğum için normal olarak fakülte mezuniyet dönemlerine göre haziran sonu ya da ekim sonunda açılan bakanlık ve kamu kurum ve kuruluş sınavlarına yetişemedim ve dolayısıyla mezuniyetimden hemen sonra (75 yılının Mayıs ayında İstanbul Bankasının açmış olduğu) ilk Müfettiş muavini sınavının yazılısını, Ekim ayında da sözlü sınavını kazanmama müteakip, İstanbul'da İstanbul Bankasında Müfettiş muavini olarak hayatımın ilk kariyer görevinde göreve başladım. Özel bir banka olmasına rağmen, tıpkı kamu kurum kuruluşlarında olduğu gibi bu Bankanın üst yönetiminde de Mülkiyeliler egemendi o dönemde. Bankanın genel müdürü ve genel müdür yardımcısı Mülkiyeli idi. Bankaya girişimizde Mülkiyeli olmanın bir avantajı olup olmadığını bilmiyorum ama bankada bir Mülkiye geleneği sürüyordu. 1976 yılında Ekim ayında eşim Sayıştay sınavını kazanıp Ankara'da Sayıştay denetçisi olarak göreve başlaması üzerine, ben de (belki birazda mecburen (!)...) merkezi Ankara olan Bakanlık Müfettişlik sınavlarına hazırlanmaya başladım.

Ticaret Bakanlığı Teftiş Heyeti...

O yıllarda kamuda üç teftiş kurulu çok popülerdi (Ti-

icaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Gümrük ve Tekel Bakanlığı). Bu üç teftiş kurulu arasında, Osmanlı İmparatorluğunun “Ticaret ve Ziraat nezaretinde bir (teftiş) heyeti Müdüriyetinin Teşkili Hakkında” ki 18 Eylül 1336 tarihli Bakanlar Kurulu Kararıyla kurulan ve mensuplarını 1939 yılından beri yarışma sınavıyla belirleyen ve teftiş heyetleri içinde (ilk)tüzüğü olan, keza mecburi turnesi (dönemi) olmayan tek bakanlık Ticaret Bakanlığı idi.

Yeni doğan çocuğumuzu da düşünerek, 1978 yılında mecburi turne dönemi olmayan Ticaret Bakanlığının açmış olduğu Müfettiş Muavinliği giriş sınavlarını kazanarak (övünmek gibi olmasın yazılı sınavın birincisi ben idim... sözlüde Sinan (Alp) beni geçti promosyon birincisi oldu. Sinan Alp Promosyon arkadaşım olmasının yanı sıra aynı zamanda çok

yakın kadim dostumdur. SPK'ya gittiği güne kadar 2 kişilik olan aynı odada birlikte çalıştık. Mesai bitimi sonunda ikimizin de müşterek arkadaşımız olan dönemdaşımız Gümrük ve Tekel Bakanlığı Müfettişleri değerli dostlarımız Umman Hamitoğulları, Cahit Soysal ve Nadir Elibol ile lokalde ya da gümrüğün lojmanında buluşur, iddialı/kanlı briç ve king partileri yapardık. (Güzel günlerdi.) Aynı yılın Haziran ayında H. Sinan ALP, Ben, Mehmet YALÇIN, A. Nihat AKBIYIK, rahmetli Hürşit ZENGİN, Adnan KIRALI, Uğur ÖZEN, Bahri Güryıldırım ve rahmetli Fikret KUZULOGLU olmak üzere toplam dokuz (bir promosyon) arkadaşım ile birlikte Ticaret Bakanlığı Müfettiş Yardımcısı kadro ve unvanıyla yeni kariyer görevimize başladık. Teftiş heyetinin Merkezi Ankara, Merkez dışında ayrıca İstanbul'da ve İzmir'de birer

Oturanlar (soldan sağa): Bülent Arasiler, Akif Yurtcan, Mustafa Durgun, Mahir Yıldız, Osman Alpak, Mekan Demirkaya, Akil Özçay, Korel Açıköz

Ayaktakiler (Soldan Sağa): Mustafa Şahin, Naci Sulkalar, Ertuğrul Önen, Gürhan Özdoğan, Mutlu Öktem, Ahmet Yakıcı, Selahattin Yarar, Sinan Alp, Salih Zeki Bengü, İsmail Uluhan, Mehmet Çakanlar, Cahit Aral (Ticaret Bakanı), Şenol Kocaoğlan, Ziya Can, Halil Şahin, Tayfun Erkan, Ayhan Özer, Cemal Dereli, Temel Yavuz, Burhanettin Topal, İsmail Hakkı Karakelle

grubu vardı. Ankara’da en kıdemli Üstatlarımız, Rahmetli Hüsamet’in Tuncay (Ticaret Bakanlığı Son Teftiş Kurulu Başkanlığı görevinde de bulundu) ile Kurulumuzun Efsane Başmüfettişi Rahmetli Üstadım Yılmaz ULUSOY idi. Rahmetli Temel SEZİN, İsmet DURMUŞ, Ertuğrul ÖNEN, Gürhan ÖZDOĞAN, Rahmetli Mustafa ŞAHİN, Osman ALPAK, Ersen YAVUZ ise genç Başmüfettişlerdi. O dönemde, Başkanımız Halis ÇOLAKOĞLU’da dahil, Yılmaz ÇORUM, Reha BAVBEK, Zihni METEZEDE, Tuncer UÇAROL gibi heyetin kıdemli ağır Üstatları İstanbul grubunda görevli idi. Düşünün Salih Zeki BENGÜ, Mutlu ÖKTEM, Ertan ÖZTÜKKAL, Burhan ÖNENÇ gibi üstadlar yeni Başmüfettişliğe terfi etmişlerdi. İstanbul grubunun kıdemsiz muavinleri, Reşat Nadir ÖZSOGUK, Cafer Tayyar ÇÖKLÜ ve Cengiz YILDIRIM idi. İzmir grubu 2 Müfettişten oluşuyordu. Biri, İzmir’in sevdalısı olan ve raporlarına “Güzel İzmir” diye başlayan, rahmetli Mustafa CAN üstatla, o dönemlerde kurulumuzun yakışıklısı uzun boylu renkli gözlü sarışın rahmetli Doğan SERTYEŞİLİŞİK üstat idi.

Göreve başlar başlamaz hepimiz ayrı ayrı bir kıdemli Başmüfettişin refakatine verilerek eğitim için İstanbul grubuna gönderildik, ben Ertan ÖZTÜKKAL’ın refakatine verilmişim. 3 ay boyunca teorik mesleki dersler aldık.

Yeterlilik sınavına girmeden beni kısa dönem “er” olarak askerliğe çağırdılar. Tam Antalya Topçularda er eğitim taburunda askerlik görevime başlamış idim ki; hala anlayamadığım nedenle, beni Ankara’ya çağırıp “bir yanlışlık yapıldığını”, benim uzun dönem (yedek subay olarak) askerlik görevini yapmam gerektiğini söylediler. Kurula tekrar döndüm. Yeterlilik sınavına müteakip, Eğirdir Dağ Komando okulunda öğrenci olarak başladığım bu ikinci askerlik görevimi; Kayseri Hava İndirme Tugayında takım komutanı olarak tamamladım.

1982 yılında askerlik dönüşü tekrar kurulda göreve başladım. 1984 yılında Turgut ÖZAL’ın Başbakanlığı döneminde bir kararname ile Sanayi ve Teknoloji

Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığı birleştirildi, yine aynı kararname ile Ticaret Bakanlığının Dış ticaret bölümünün İhracat, İthalat, Değerlendirme ve Standartlar Genel müdürlüğü gibi genel müdürlüklerini bakanlıktan ayrıldı. Bu ana hizmet birimleri yeni kurulan Dış Ticaret Müsteşarlığına devredildi. Sonra bu müsteşarlık kaldırıldı ve anılan ana hizmet birimleri yeni kurulan “Ekonomi Bakanlığı”na bağlandı.

Bakanlığın İç Ticaret ana hizmet birimleri ile (İç Ticaret Genel Müdürlüğü Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü, Ölçüler Ayarlar Genel Müdürlüğü İl Müdürlükleri) Teftiş Kurulu ise, yeni kurulan Sanayi ve Ticaret Bakanlığına devredildi. Böylece Sanayi Bakanlığı Teftiş Heyeti ile Ticaret Bakanlığı Teftiş Heyeti birleştirilmiş oldu.

Ancak uygulamada bu birleşme uzun yıllarca hiç gerçekleşmedi. İki kurul KHK öncesindeki çalışma yapısını aynen muhafaza etti. Aynı başkana bağlı işleri turneleri yurt dışı sıraları kıdemleri hatta büroları ayrı ayrı iki ayrı refakat müfettişliğinin başkanlığında yıllarca görev yaptık. Aynı KHK ile Maliye Bakanlığı ile Gümrük ve Tekel Bakanlığı da benzer şekilde birleştirilmişti. Farkı ise, KHK’da Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müfettişlerinin uzmanlık alanına göre ayrılacak ve ayrı ayrı giriş yapmasına ilişkin bir hüküm yer almadığı halde, Maliye ve gümrük müfettişlerini ayrı iki kurul halinde düzenleyen hükümlerin yer alması idi. Diğer bir anlatımla; bu iki teftiş heyetinin tıpkı eskisi gibi kendi uzmanlık dallarında denetim yapmak üzere, bir başkanlık altında iki ayrı kurul olarak görev yapması düzenlendiğinden, bizdeki sancılar maliyede ve gümrükte hiç yaşanmadı. Bana göre de, doğru olan bu idi. ne olursa olsun zeytin yağla su birbirine karışmıyor. Aynı kaba konsa dahi, su; su özelliğini, yağ da; yağ özelliğini kaybetmiyor.

Birleşme döneminde, Sanayi Bakanlığı Müfettişleri Tandoğan’daki Bakanlık binasının 4 katında, Ticaret Bakanlığı (eski) Müfettişleri ise, Sakarya Caddesinde bulunan TARIŞ’e ait binanın dördüncü katında görev yapıyorlar idi, 2 yıl sonra Bakan Şükrü Yürür’ün

emri ile Ticaret Bakanlığı (eski) müfettişleri, Sanayi Müfettişlerinin görev yaptığı Tandoğan'daki binanın 4. katına taşındı. Artık iki ayrı kurul gibi aynı katta görev yapıyorduk. Başlangıçta üç bloktan oluşan Bakanlık binalarından ikisi Bakanlığın Söğüt özüne taşınmasından dolayı boşaltılan iki bloktan birisi Denizcilik Müsteşarlığına, diğeri Anadolu Ajansına verildi. Teftiş kurulu ise C blok 4. katta, ticaret kesimi ve sanayi kesimi adı altında bu ikili yapısını yaklaşık 15 yıl sürdürdü... ve sanıyorum 1998 yılında ikili yapı ortadan kalkarak tek bir sınavla müfettiş yardımcısı alınmaya başlandı.

90 lar'da kıdemi gelen ve isteyen müfettişlerin Gn. Md. Yrd. Seviyesinden aşağı olmamak üzere idareye gönderilmesi (sabit göreve) uygulaması var idi. Müfettişler önce Müfettişlik kadrosu uhdesinde kalmak şartıyla, Tedviren ana hizmet birimlerinde (özellikle Gn. Md. Yrd. olarak) göreve başlıyorlar, birkaç yıl çalıştıktan sonra kadrolarını alıyorlardı. Bu uygulamaya "Detaşe" deniliyordu. Nitekim benimde içlerinde bulunduğum 5 Başmüfettiş bir Bakan onayıyla "Detaşe" uygulamasıyla Genel Müdür yardımcılığı ünvanıyla Teşkilatlandırma, İç Ticaret ve yeni kurulan Tüketici Genel Müdürlüğü ile henüz kuruluş kanunu çıkmayan Esnaf Genel Müdürlüklerinde görevlendirildiler. Ben Esnaf ve Sanatkârlar Genel Müdürlüğüne "Detaşe" olarak atandım. Asıl görevim Genel Müdürlüğün kuruluş çalışmalarını koordine etmek, teşkilat Kanunu da dahil diğer ilgili mevzuatı hazırlamaktı. İki yıl "Detaşe" çalıştıktan sonra Yalım EREZ döneminde Müsteşar Yardımcısı çok yakın arkadaşım Ayhan ÖZER tarafından genel müdür yardımcılığı teklif edildi, bende kabul ettim. Böylece İç Ticaret Genel Müdürlüğünde asaleten İç Ticaret Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcılığı kadrosuna atandım. Bir yıl sonra da yine Yalım EREZ tarafından Tedviren Esnaf ve Sanatkârlar Genel Müdürlüğüne (kadrom İç Ticaret Genel Müdürlüğünde kalmak üzere) Genel Müdür olarak atamam yapıldı.

2002 yılında hükümetin değişmesinin ardından bahse konu görevlerden alındım. APK uzmanı ola-

rak bir süre çalıştıktan sonra (o dönem APK uzmanlarının memur olarak genel müdürlüklerde çalıştırılması düşünülüyordu) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği hükümlerine göre tekrar müfettişliğe dönmeyi talep ettim. Kabul edilmedi, bunun üzerine bende dava açtım ve 2007 yılında davayı kazanarak tekrar Teftiş Kuruluna döndüm. Yakın zamanda Bakanlıkların birleşmesi kapsamında Teftiş kurulları bir KHK ile kaldırıldı. Kurullar, yerini "Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı" adı altında yeni bir daire başkanlığına bıraktı. Aynı kararnameyle mülga Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müfettişlerine isteğe bağlı olarak yeni kurulan Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına geçme imkanı tanındı. Ben de bu yasal hükme dayanarak, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Müfettişliğine geçmeyi talep etmeme rağmen, ilk transferde yer alamadım. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Rehberlik Başkanlığında kaldım. Ancak daha sonra Kanunla tanınan ikinci geçiş hakkında kıdem esas alındığından geçme hakkını kazandım ve Gümrük ve Ticaret Başmüfettişi oldum.

Müfettişlik Anıları, Mesleki Gözlemlerimiz ve Düşüncelerimiz...

Ticaret Bakanlığı döneminde Teftiş Kurulunda beni ve bana göre diğer tüm müfettiş arkadaşlarımı en çok etkileyen Kurulumuzun Efsane Müfettişi yıllarca muavinliğini yaptığım birlikte çalıştığım kendisinden hem üstad olarak hem de bir ağabey olarak bir büyüğüm olarak, Sevgi(kıskanmayın ama Üstadımda beni çok sever takdir ederdi...) ve destek gördüğüm, kariyerimde çok şeyler öğrendiğim kurulumuzun en üretken müfettişlerinden üstadımız Yılmaz ULUSOY'du. çok sevdiğimiz üstadımız, o zamanlar bir taraftan Hacettepe Üniversitesinde ders verirken diğer taraftan, yargı kararlarına dayanak yapılan mesleki kitaplarda en güvenilir kaynak olarak gösterilen (Mukayeseli Sermaye şirketleri, Kooperatif Teşekküller vb. gibi) yüksek değere sahip mesleki kitaplar da yazan bir üstad idi.

Hem Bakanlığımızda (Örneğin; Teftiş Kurullarında ilk tüzük olan Ticaret Bakanlığı Teftiş Kurulu Tüzüğü'nün hazırlanması, SPK mevzuatının hazırlanması vb. gibi) hem de bazı diğer kamu kurum kuruluşlarının mevzuatının hazırlanmasında üstadımın iradesi, kalemi, bilgisi ve emeği vardır. Üstatla çok çalıştımdan dolayı anılarımda genellikle onunla ilgilidir. Ama hiç unutamayacağım anı askerlik yaptığım dönemle ilgilidir. Yılmaz Ulusoy, üstad gibi üstad olmanın yanı sıra aynı zamanda insan gibi insandı.

İlk askerliğim (Antalya'da kısa dönem) sırasında er olarak görev yaptığımız için epeyce sıkıntı çekiyorduk. Askerliğin 24 ya da 25. günüydü galiba beni tabur karargâhından acele çağırıyorlar, hemen kocaman askeri bir makam arabasına bindirdiler. Antalya'ya kadar sürücü askerle sezisizce geldik. Antalya merkezde sürücü arabayı bir yere çekti ve beklemeye başladık. Birkaç dakika geçmeden Antalya'nın paşası sert adımlarla gelip doğruca arabanın sağ arkasına oturdu ve sürücüye "Antbirlik'e gidiyoruz evladım" dedi.

Anlattığım dönem, tüm Türkiye'de sıkıyönetim dönemi, dolayısıyla o dönemlerde şehirlerin paşaları valilerden çok daha güçlüydü. Neyse uzatmayalım, biz Antbirlik Genel Müdürlük binasına vardık. İkinci katta kapıda "Bakanlık Müfettişleri" yazan kocaman bir odaya girdik. Bir de baktım bizim Yılmaz Ulusoy üstad ortada kocaman bir masada ceketini çıkarmış, kravatını gevşetmiş çalışıyor. Yanındaki 3 küçük masada ise yardımcıları müfettişler sessizce çalışıyor. Üstadı gördüğümde sanki babamı görmüş gibi çok sevindim.

Paşa gülümseyerek (belli ki, Üstadla sıkı dost olmuşlardı) hemen doğrudan Yılmaz Beye sert bir topuk vuruşuyla bir asker selamı verdi ve "Yılmaz Bey, adamınızı aldım getirdim." dedi. Yılmaz üstad gülerek paşaya teşekkür ettikten sonra;

Beni gösterip; "bu arkadaşın hesabı çok iyidir, işine çok yarar, Mekan'ı siz Karpuz Kaldıran Plajında gö-

revlendirin plajların hesabına kitabına baksın" dedi. Paşa da asker yeminini eder etmez beni karpuz kaldıran plajında görevlendireceğine dair üstada söz verdi. Orada gerçi bizi yemin etmeden Antalya'dan gönderdikleri için kısa dönem askerliğimizi, Antalya'nın askeri plajında tamamlamak nasip olmadı.

Ama o bir ay içinde, beni o sırada kardeşlerim bile aramadığı bir dönemde, kendisinden bu konuda hiçbir talebim olmadığı halde, Üstadımın beni araması benim rahat etmem için Sıkıyönetim Komutanına ricada bulunması, hayatımın en güzel anılarının başında yer almasını sağladı. Özetle; Yılmaz Beyin sadece bana karşı değil, geninde mevcut bu insanlığını bu inceliğini hiç unutmam.

Yine 70'li yılların sonunda yağ sıkıntısı yaşandığı dönemde, Yağ kıtlığı nedeniyle Tarım Satış Kooperatiflerince üretilen ürünleri satan ve o dönemde hükümet tarafından halka yağ satışı ile görevlendirilen kısa adı TARKO olan bir hizmet birimi nezdinde inceleme yapılmasına karar verilmiş, bakandan onay alınmış, tam müfettiş tefrik edilecekti ki, Sn. Bakan Halil Başol, Teftiş Kurulu Başkanı'na; "...mümkünse bu Tarko/Yağ incelemesine, bir kaç yıl önce benim soruşturmamı yapan ve çok iyi bir müfettiş olarak tanıdığım Başmüfettiş Yılmaz Ulusoy'u tefrik edebilir misiniz? Bana göre bu işi ancak o çözebilir." diyerek üstadı önermiş.

Meğerse Halil Başol'un Karadeniz Birlik Genel Müdürü olduğu bir dönemde, Yılmaz Ulusoy Üstat Karadeniz Birliğe soruşturmaya gitmiş. Tevatüre göre, Üstat Birlik Genel Müdürü olan Halil BAŞOL'a çok çekti. Buna rağmen, incelemeler esnasında gösterdiği tavır ve çalışmalarındaki adil yaklaşımı nedeniyle, Genel Müdür Halil Başolun saygısını kazanmış. Birkaç yıl sonra Halil Başol, milletvekili seçilip, Ticaret Bakanı olduğunda da; Yılmaz Beyin müfettişliğini, dürüstlüğünü, duruşunu, bilgisini ve güvenilirliğini hiç unutmamış ki; bu önemli soruşturma için üstadı önermiştir.

Nitekim Üstada bu görevi veriliyorlar ve üstadla birlikte Tarko'nun Farabi Sokaktaki merkezinde incelemelere başlıyoruz. Birkaç ay hiç durmadan belge topluyor, sayıları 50'leri geçen, içlerinde Başbakanın "pırlanta bürokrat" dediği Tarko yönetiminin başındaki sorumlu bürokrat da dahil birçok bürokratin ifadelerini alıyor ve belgelerle ifadeleri 5'er nüsha halinde toplu içmelerle kenar notlarıyla dosyalıyoruz. Her taraf belgeyle dopdolmuş, Cumartesi ve Pazar da dahil çalışıyoruz. Giderek, üstadın bu kadar belge ve bilgiyi nasıl birleştireceği konusunda merakla karışık, azıcık kaygılanmaya başlıyorum.

Tam hatırlamıyorum ama 3-4 ay sonra, Üstad, Tarko'da sabah kahvesini içerken aniden bana dönüp "Mekan, yaz bakalım" demesi üzerine, hemen kurşun kalemi elime alıp, saman yapraklı baştan kıstırmalı müsvedde klasörüne büyük harflerle "TİCARET BAKANLIĞINA" başlığını atarak, dediklerini yazmaya başlıyorum. Üstadın müthiş hukuki bilgisiyle teçhiz edilmiş olan raporun hemen hemen her paragrafının sonuna ilgili ek konulduca, dağ gibi ek kümesi yavaş yavaş yerlerini bulup erimeye başlıyor. Raporun sistematığına baktıkça demek ki Üstada boşuna "Üstad" demiyorlarmış diyorum kendi kendime. Üstadın bir hafta içinde daktilosunu yaptırıp eklerini bizzat klasör ederek bakanlığa gönderdiği bu Raporun, teslimine müteakip, birkaç gün sonra akşam haberlerinde, televizyonda basın açıklaması yapan Ticaret Bakanı'nın elinin altında, brifing masasının üstünde, kamu oyuna takdim edildi ve bu raporun kamu oyunda müthiş yansımaları oldu..

Hepimizin çok iyi bildiği gibi, Müfettişlik görevi, derin mevzuat bilgisinin yanı sıra, insan ilişkilerinde de çok büyük mahareti ve özeni gerektirir. Müfettişler hem kendi onurunu hem de temsil ettiği devletin onurunu düşünerek; attığı adıma, ettiği lafa gösterdiği tutuma dikkat etmesi ve yeri geldiğinde karşıdaki insanın şerefiyle oynamadan devletin adil gücünü aynı zamanda adaletin eğilmez niteliğini göstermek zorundadırlar.

Bu tespitimizin haklılığına örnek kapsamında, bir anımı nakletmek isterim. O dönemde motorlu taşıyıcılar kooperatifi ile şoförler derneği arasında gittikçe sertleşen bir sorunun incelenmesi göreviyle Adana'ya gitmiştim. İncelemeye başlayınca oradakilerce Adana dışında olduğu ifade edilen başkanın, Adana'ya döndüğünde beni bulması gerektiğini tembihledim. İki gün sonra kapıdan gömleğinin önü açık, babayiğit, kara yağız bir delikanlı içeri daldı havali jestler eşliğinde ve kavgaya hazır bir ses tonuyla "beni çağırmissın, ben bu kooperatifin başkanım, buyur ağam beni aramışın! Ne var! " dedi. Bende aynı şekilde ayağa kalktım. Elimle masanın önündeki sandalyeyi gösterip, kararlı sert bir sesle. Ben Bakanlık Müfettişiyim otur bakalım başkan, seninle biraz konuşacağız." dedim. Ayakta karşılıklı bakıştıktan sonra sandalyeye oturdu. Sorduğum soruları samimi bir şekilde cevapladı. Sonra ifadesini imzaladı çıktı gitti. Bir hafta süren incelemenin sonunda, dönüş telgrafımı çektim. Bavulumu alıp, misafirhanenin kapısının önüne indiğimde bir de baktım ki, o sert başkan beni uğurlamaya gelmiş. Zorla giydiği her halinde belli olan bir ceket, zorlama bir kravat takmış, düğmesini ilikledi, yanıma yaklaştı ve saygılı bir ses tonuyla kusurumuz olduysa affola diyerek, kendisi hakkında olumsuz rapor yazmış olsam dahi, benim hakkımdaki fikrinin değişmeyeceğini, benim delikanlı dürüst bir müfettiş olduğumu söyledi. Sonradan öğrendim ki bu külhanbeyi tavırlı başkan Adana'da "Asfalt Rıza" lakabıyla nam salan ünlü bir kabadayı imiş.

Diyeceğim o dur ki, Türk insanı 7'den 70'e okumuşundan cahiline hepsi adaletle inanır. Devletin gücünü, adaletin gücü olarak kabul eder. İnsanın diline pelesenk ettiği bir laf vardır. "Şeriatın kestiği parmak acımaz" derler. Yeter ki siz devleti temsilen insanımıza; bilgili, tarafsız, adil ve güvenilir olduğunuzu gösterin. Yeter ki siz olayı kişiselleştirmeden, temsil ettiğiniz devletin gücünü hukuka uygun, kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde kullanmaya gayret gösterin.